I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

REKOMMENDATIONER

RÅDET

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 15 februari 2016

om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden

(2016/C 67/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292 jämförd med artikel 148.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Arbetslösheten inom unionen ökade till en historiskt hög nivå till följd av den finansiella och ekonomiska krisen under perioden 2008–2009. Den håller för närvarande på att minska, men långtidsarbetslösheten ligger fortfarande kvar på en mycket hög nivå. Långtidsarbetslösheten påverkar inte alla medlemsstater i samma utsträckning, i synnerhet som krisen har drabbat dem i olika grad och det makroekonomiska läget samt den ekonomiska strukturen och arbetsmarknadens funktion skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.

(2) Efter flera år med svag tillväxt och låg sysselsättning uppgick under 2014 långtidsarbetslösheten enligt Eurostats definition, dvs. antalet människor som är arbetslösa och har varit aktivt arbetssökande under minst ett år, till över 12 miljoner arbetstagare, eller 5 % av den aktiva befolkningen i unionen, varav 62 % hade varit arbetslösa under minst två år i rad.

(3) Långtidsarbetslösheten påverkar de berörda personerna, sänker unionens ekonomiers potentiella tillväxt, ökar risken för social utestängning, fattigdom och ojämlikhet samt ökar kostnaderna för de sociala tjänsterna och de offentliga finanserna. Långtidsarbetslöshet leder till inkomstbortfall, kompetensförlust, fler hälsoproblem och större fattigdom i hushållet.

(4) De som löper störst risk att drabbas av långtidsarbetslöshet är personer med låg utbildning eller otillräckliga kvalifikationer, tredjelandsmedborgare, personer med funktionsnedsättning och missgynnade minoriteter såsom romer. En persons tidigare sysselsättning har också stor betydelse, eftersom de sektoriella och cykliska aspekterna är viktiga i vissa länder för att förklara den ihållande långtidsarbetslösheten.

(5) Varje år ger nästan en femtedel av de långtidsarbetslösa i unionen upp och hamnar utanför arbetskraften när de inte lyckas hitta ett nytt arbete. Eftersom hindren för att komma tillbaka till arbetsmarknaden ser olika ut och ofta hopar sig, krävs en skräddarsydd, individanpassad strategi och samordnade tjänster för ett återinträde på arbetsmarknaden.

(6) Långtidsarbetslösa utgör hälften av det totala antalet arbetslösa i unionen, men mindre än en femtedel av deltagarna i aktiva arbetsmarknadsåtgärder. I motsvarande grad får en liten andel av de långtidsarbetslösa (i genomsnitt 24 %) arbetslöshetsersättning.

(7) Investeringarna i humankapital bör förbättras och effektiviseras i syfte att förse fler människor med goda och relevanta färdigheter och kompetenser, åtgärda kompetensbrister och lägga grunden för en smidig övergång från utbildning till arbete samt främja fortsatt anställbarhet. Om man förbättrar utbildningssystemens kvalitet och relevans kommer det att minska antalet personer som blir arbetslösa. Därför bör utbildningssystemen moderniseras i enlighet med den europeiska planeringsterminen, rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om den strategiska ramen för europeiskt utbildningssamarbete (Utbildning 2020) [1] och Europaparlamentet och rådets rekommendation 2006/962/EG av den 18 december 2006 om nyckelkompetenser för livslångt lärande [2].

[1] EUT C 119, 28.5.2009, s. 2.
[2] EUT L 394, 30.12.2006, s. 10.

(8) I syfte att utforma en samordnad sysselsättningsstrategi, krävs det i 2015 års riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik ([1]) att långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten minskas avsevärt med hjälp av övergripande och sinsemellan kompletterande strategier, som innefattar individanpassat aktivt stöd för återgång till arbetsmarknaden.

(9) Samtidigt som medlemsstaterna är fortsatt behöriga att välja de arbetsmarknadsåtgärder som bäst passar deras enskilda situation, uppmanas de i riktlinjerna att främja anställbarheten genom investeringar i humankapital i form av effektiva och ändamålsenliga utbildningssystem som höjer kompetensnivån hos arbetskraften. I riktlinjerna uppmanas också medlemsstaterna att särskilt främja system för lärande på arbetsplatsen, exempelvis varvad utbildning och förbättrad yrkesutbildning. I riktlinjerna uppmanas medlemsstaterna mer allmänt att beakta principerna om flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden (flexicurity principles) och stärka aktiva arbetsmarknadsåtgärder genom att förbättra deras ändamålsenlighet, inriktning, räckvidd, täckning och samverkan genom tillhandahållandet av inkomststöd och sociala tjänster.

(10) De åtgärder som föreslås i denna rekommendation bör vara fullt förenliga med de landsspecifika rekommendationer som utfärdats inom ramen för den europeiska planeringsterminen och genomförandet av dem bör ske i fullständig överensstämmelse med bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten.

(11) I kommissionens rekommendation 2008/867/EG av den 3 oktober 2008 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden ([2]) återfinns en integrerad heltäckande strategi för aktiv inkludering av dem som är utestängda från arbetsmarknaden, som förenar tillräckligt inkomststöd, inkluderande arbetsmarknader och tillgång till tjänster av god kvalitet. Syftet är att bidra till att de som kan arbeta integreras i varaktig sysselsättning av god kvalitet och till att de får tillräckliga resurser för ett värdigt liv.

(12) Europeiska socialfonden är unionens huvudsakliga ekonomiska instrument för att bekämpa långtidsarbetslösheten. Medlemsstaterna har för perioden 2014–2020 anslagit betydande medel för att stödja långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden. Andra EU-fonder, t.ex. Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, kan också utgöra ett komplement till de åtgärder som finansieras genom Europeiska socialfonden i enlighet med anslagen för de relevanta investeringsprioriteringarna för perioden 2014–2020, nämligen genom att skapandet av arbetstillfällen, moderniseringen av de offentliga arbetsförmedlingarna och yrkesutbildningarna, utbildningen för färdigheter samt livslångt lärande stöds. Inom denna ram bör man i framtida relevanta diskussioner beakta hur man ytterligare kan stärka långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden.

(13) Rådets rekommendation av den 20 december 2012 om validering av icke-formellt och informellt lärande ([3]) kräver åtgärder för att ge enskilda möjlighet att bevisa vad de har lärt sig utanför den formella utbildningen.

(14) Europeiska rådets slutsatser av den 14–15 mars 2013 framhöll att den viktigaste sociala utmaningen är att ta itu med arbetslösheten och att det är av största betydelse att långtidsarbetslösheten minskar och att äldre arbetstagare deltar fullt ut.

(15) Långtidsarbetslösheten har identifierats av Europaparlamentet som ett stort hinder för tillväxten.

(16) Större insatser bör göras för dem som drabbas hårdast av långtidsarbetslösheten för att de ska kunna komma tillbaka till arbetsmarknaden, med hänsyn till nationell praxis. Detta bör ske tillsammans med en ökad registrering hos arbetsförmedlingarna och andra behöriga kontor för att stödåtgärdernas bristande täckning ska kunna åtgärdas. Länder med många registrerade långtidsarbetslösa kan i sina insatser prioritera dem som redan är registrerade.

(17) Ett preventivt upplägg skulle främja effektiviteten och slagkraften. De förebyggande och aktiverande åtgärderna, som främst är inriktade på den första tiden av en arbetslöshetsperiod, bör stärkas och vid behov kompletteras. Särskilda åtgärder bör vidtas för registrerade långtidsarbetslösa allra senast efter 18 månaders arbetslöshet, eftersom det är då som stödsystemen och stödtjänsterna för just denna grupp ändras i ett stort antal medlemsstater.

(18) Individanpassade strategier till stöd för långtidsarbetslösa bör undanröja de hinder som leder till ihållande arbetslöshet, varvid man även uppdaterar och kompletterar den inledande utvärderingen som gjordes vid registreringen. De kommer att visa vägen för långtidsarbetslösa till stödtjänster som i tillräckligt hög grad är skräddarsydda för enskilda behov, t.ex. skuldrådgivning, rehabilitering, sociala stödtjänster, omsorg, integration av invandrare, boende och transport, vilka är avsedda att motverka hindren för arbete och göra det möjligt för dessa långtidsarbetslösa att uppnå tydliga mål som leder till sysselsättning.

([1]) Rådets beslut (EU) 2015/1848 av den 5 oktober 2015 om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik för 2015 (EUT L 268, 15.10.2015, s. 28).
([2]) EUT L 307, 18.11.2008, s. 11.
([3]) EUT C 398, 22.12.2012, s. 1.

(19) Det är viktigt att arbetsgivarna medverkar i de långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden, något som bör stödjas av särskilda tjänster från arbetsförmedlingarna tillsammans med välriktade ekonomiska incitament och arbetsmarknadsparternas medverkan. Ett starkare arbetsgivarengagemang, vilket kompletteras med sysselsättningskapande åtgärder inom ekonomin, kan ytterligare öka integrationsåtgärdernas slagkraft.

(20) Den senaste tidens politiska initiativ såsom rådets rekommendation av den 22 april 2013 om ungdomsgarantin ([1]) kräver partnerskap som en ny metod för att genomföra social- och sysselsättningspolitiken. Att tjänsterna samordnas är av avgörande betydelse, särskilt i de medlemsstater där ansvaret för att stödja långtidsarbetslösa delas mellan de offentliga arbetsförmedlingarna, socialtjänsten och de lokala myndigheterna.

(21) För att återspegla situationen för en långtidsarbetslös bör ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden innefatta ett paket med detaljerade individanpassade åtgärder som finns att tillgå på nationell nivå (såsom sådana som gäller arbetsmarknad, utbildning och sociala stödtjänster) som stödjer en långtidsarbetslös och hjälper denne att övervinna specifika hinder för sysselsättning. Sådana avtal bör innehålla mål, tidsplaner, den långtidsarbetslöses skyldigheter samt tjänsteleverantörens eller tjänsteleverantörernas erbjudande och bör ange tillgängliga åtgärder för återinträde.

(22) De insatser som föreslås i denna rekommendation bör ta hänsyn till medlemsstaternas mångfald och deras olika utgångspunkter när det gäller det makroekonomiska läget, nivån på långtidsarbetslösheten och dess fluktuationer, den institutionella strukturen, regionala skillnader och de olika arbetsmarknadsaktörernas kapacitet. Dessa insatser bör komplettera och stärka den politiska strategi som i dagsläget redan genomförs i många medlemsstater, särskilt i det att flexibla komponenter införs, såsom den individanpassade strategin, ett samordnat tillhandhållande av tjänster och genom medverkan från arbetsgivarna.

(23) Denna rekommendation beaktar, stärker och främjar de grundläggande rättigheterna, i synnerhet i enlighet med artikel 29 och artikel 34 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA FÖLJANDE.

Att stödja registreringen av arbetssökande och en större inriktning av integrationsåtgärderna mot arbetsmarknaden, bl.a. genom närmare kontakter med arbetsgivarna.

Att genomföra en individuell utvärdering av registrerade långtidsarbetslösa.

Att erbjuda långtidsarbetslösa ett särskilt avtal om återinträde på arbetsmarknaden allra senast efter 18 månaders arbetslöshet. I denna rekommendation avses med *ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden* ett skriftligt avtal mellan en registrerad långtidsarbetslös och en enda kontaktpunkt i syfte att underlätta övergången till arbete.

Detta förutsätter följande:

Registrering

1. Registrering av arbetssökande hos en arbetsförmedling ska uppmuntras, särskilt med hjälp av förbättrad information om det stöd som finns att tillgå.

Individanpassad utvärdering och strategi

Att arbetsförmedlingarna, tillsammans med de andra partnerna som stöder ett återinträde på arbetsmarknaden, erbjuder alla berörda individanpassad vägledning.

2. Säkerställa att registrerade långtidsarbetslösa erbjuds en ingående individuell utvärdering och vägledning allra senast efter 18 månaders arbetslöshet. Utvärderingen bör omfatta anställbarhet, hinder för anställning och tidigare jobbsökarinsatser.

3. Informera registrerade långtidsarbetslösa om lediga platser och tillgängligt stöd inom olika ekonomiska sektorer och i tillämpliga fall i olika regioner och andra medlemsstater, särskilt genom det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (Eures).

([1]) EUT C 120, 26.4.2013, s. 1.

Avtal om återinträde på arbetsmarknaden

Erbjuda registrerade långtidsarbetslösa som inte omfattas av ungdomsgarantin ett avtal om återinträde på arbetsmarknaden allra senast efter 18 månaders arbetslöshet. Detta bör omfatta minst ett individuellt erbjudande om tjänster som syftar till att hitta ett arbete samt en utsedd kontaktpunkt.

4. Inrikta avtalet om återinträde på arbetsmarknaden på registrerade långtidsarbetslösas särskilda behov och kombinerar relevanta tjänster och åtgärder från olika organisationer.

   a) Avtalet om återinträde på arbetsmarknaden bör tydligt ange de mål, tidsramar och skyldigheter som gäller för den registrerade långtidsarbetslösa, såsom att aktivt söka arbete, tacka ja till erbjudanden om lämpligt arbete och delta i utbildning, omskolningsprogram eller arbetsmarknadsåtgärder.

   b) Avtalet om återinträde på arbetsmarknaden bör också tydligt ange tjänsteleverantörens eller tjänsteleverantörernas erbjudande till den långtidsarbetslöse. Beroende på tillgängligheten i medlemsstaterna och med utgångspunkt i den registrerade långtidsarbetslöses individuella situation skulle avtalet om återinträde på arbetsmarknaden kunna omfatta hjälp med att söka arbete, stöd till förvärvsarbetande, valideringen av icke-formellt och informellt lärande, rehabilitering, rådgivning och vägledning, utbildning, yrkesutbildning och praktik, socialt stöd, förskola och barnomsorg, hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg, skuldrådgivning samt boende och transporter.

   c) Avtalet om återinträde på arbetsmarknaden bör regelbundet följas upp mot bakgrund av förändringar av den registrerade långtidsarbetslöses individuella situation och om möjligt bör det anpassas för att underlätta den långtidsarbetslöses övergång till arbete.

5. Vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa kontinuitet och fastställa en enda kontaktpunkt som är ansvarig för att stödja registrerade långtidsarbetslösa, genom ett erbjudande om samordnade tjänster som inbegriper tillgänglig arbetsförmedling och tillgängliga sociala stödtjänster. Denna kontaktpunkt kan bygga på en interinstitutionellt samordnad ram och/eller fastställas inom ramen för befintliga strukturer.

   En smidig och säker överföring av relevant information mellan de olika relevanta tjänsteleverantörerna om de registrerade långtidsarbetslösas tidigare stöd och individuella utvärderingar ska underlättas i enlighet med dataskyddslagstiftningen, vilket därmed garanterar kontinuitet i tjänsterna.

   Möjliggöra bättre spridning av relevant information om lediga platser och utbildningsmöjligheter till berörda tjänsteleverantörer och säkerställa att långtidsarbetslösa får ta del av denna information.

Närmare band med arbetsgivarna

6. Uppmuntra och utveckla partnerskap mellan arbetsgivarna, arbetsmarknadens parter, arbetsförmedlingarna, de offentliga myndigheterna, socialtjänsten och utbildningsleverantörer för tillhandahållande av tjänster som bättre motsvarar företagens och de registrerade långtidsarbetslösas behov.

7. Utveckla tjänster för arbetsgivarna, t.ex. sovring av lediga platser, platsförmedling, mentorskap och utbildning på arbetsplatsen samt stöd efter platsförmedling, för att underlätta för registrerade långtidsarbetslösa att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

8. Inrikta eventuella ekonomiska incitament på system som stöder ett återinträde på arbetsmarknaden, såsom rekryteringsstöd och minskningar av socialförsäkringsavgifter, i syfte att öka antalet arbetstillfällen för registrerade långtidsarbetslösa

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN FÖLJANDE.

Utvärdering och uppföljning

9. Inom sysselsättningskommittén, och i nära samarbete med kommittén för socialt skydd vad gäller socialtjänst och inkomsttrygghet, övervaka genomförandet av denna rekommendation genom multilateralt övervakningsarbete inom ramen för den europeiska planeringsterminen samt genom den gemensamma bedömningsramen för indikatorer. I övervakningsarbetet bör det följas upp i vilken utsträckning registrerade långtidsarbetslösa har kommit tillbaka till arbete, om deras återinträde på arbetsmarknaden är hållbart och vilken användningen är av avtal om återinträde på arbetsmarknaden. Europeiska nätverket för offentliga arbetsförmedlingar bör bidra till denna övervakning.

10. Främja en utvärdering av de offentliga arbetsförmedlingarnas resultat när det gäller de registrerade långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden, erfarenhetsutbyte och utbyte av god praxis inom ramen för den benchlearning-process som tillämpas av Europeiska nätverket för offentliga arbetsförmedlingar och som inrättats enligt Europaparlamentets och rådet beslut nr 573/2014/EU av den 15 maj 2014 om ett utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna ([1]).

11. Samarbeta för att på bästa sätt utnyttja de europeiska struktur- och investeringsfonderna, i synnerhet Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, i enlighet med de relevanta investeringsprioriteringarna för programmen 2014–2020.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS KOMMISSIONEN FÖLJANDE.

12. Stödja och samordna frivilliga initiativ och allianser mellan de företag som deltar i långtidsarbetslösas hållbara återinträde på arbetsmarknaden.

13. Stödja sociala innovationsprojekt för att få långtidsarbetslösa att komma tillbaka till arbetsmarknaden, särskilt genom Progress-delen i unionens program för sysselsättning och social innovation (EaSI).

14. Utvärdera de insatser som vidtagits till följd av denna rekommendation, i samarbete med medlemsstaterna och efter det att de berörda parterna rådfrågats, och rapportera resultatet och lärdomarna till rådet senast den 15 februari 2019 om resultaten av denna utvärdering.

Utfärdad i Bryssel den 15 februari 2016.

På rådets vägnar

M.H.P. VAN DAM

Ordförande

([1]) EUT L 159, 28.5.2014, s. 32.